
PEDAGOGIKA

(RAZREDNI POUK 2010/2011)

1 PEDAGOGIKA (5.10.2010)

- * Pojavlja se povsod, kjer ima človek opraviti s človekom
- * Prvotno ime je pomenila *voditi dečka*
- * Današnji pomen: Vzgojno-izobraževalni proces ali teorija vzgoje
- * Je primer razvoja otroka (družinska, predšolska, šolska, andragogika-odrasla)
- * Poznana: lokacijska pedagogika (športna, industrijska)

Vzgojno - izobraževalni proces

- dva neločljivo povezana procesa
- vzgajanje: oblikovanje osebnosti
- izobraževanje: pridobivanje novih znanj, spretnosti, sposobnosti → vedenje

Namerna (intencionalna) in nenamerna (funkcionalna) dejavnost

→ sama vzgoja združuje vzgajanje in izobraževanje

Namerna vzgoja:

- * Ima cilj
- * Jasne poti do cilja
- * Družina, šola, povsod okoli nas

Primer: Družina se odloči spraviti otroka do tega da shodi. Več je možnih poti. Lahko starši čutijo posledice (križ), ker držijo otroka ves čas, ali pa otroku ponudijo hojico. Enkrat otrok shodi in namen je dosežen. To dokazuje različne poti.

Nenamerna vzgoja:

- * Nima cilja
- * Vseeno vzgaja
- * Mimika, geste, odnos, posnemanje (najelementarnejša oblika vzgoje)
- * Prenašanje navade
- * Samoumevno dopolnjevanje namerne vzgoje

Posnemanje → zunanji vzorci, izkušnje, površinsko (*primer: mamini čevlji*)

2 ZGODOVINA PEDAGOGIKE (12.10.2010)

PRASKUPNOST

- * Delo obvezno za vse (otroci, ženske, moški), delali so za preživetje
- * Posnemanje (najelementarnejša oblika vzgoje, zunanje)
- * Moralne norme (medsebojna pomoč, spoštovanje, resnicoljubje)
- * Totemizem (mistična povezanost z nečim naravnim in nadnaravnim-verovanje, toteme figura, zaradi tega so bile norme močnejše)
- * Tabuizem (prepoved govora o tem, predvsem za ženske)

- * Inauguriranje (prevzem oblasti, dokazovanje zrelosti, zametek zrelostnega izpita) - Mlajši so posnemali starejše oziroma njihova vedenja, postopoma so dozoreli in s tem dokazali zrelost.

SUŽNJELASTNIŠTVO

- * Delitev dela → živinoreja, poljedelstvo, tam kjer je dovolj in več
 - * Trgovina → denar, plovne poti, pojavljanje prvih znanj (z denarjem je bilo potrebno ravnati), znanja so bila prva računsko in nato geografska
1. Sumeri: glinene plošče za ohranjanje znanja, plačljiva "šola" za bogate vendar brez reda
 2. Kitajci: proizvodnja sviloprejk, zato so bili izjemno bogati in napredni, uvedli so šole s strogim redom (kaznovanje s tepežem, če niso spoštovali stroge države s sedenjem ali klepetali - imeli so več stopenj kazni, za začetek tepež po roki, kasneje že sramotilni kamen in oslovska klop pred cerkvijo)
 3. Egipt: ustvarjeni hieroglifi (pomenska sporočila), papirus, graditeljstvo
 4. Stari Grki: filozofija, ideal lepote in dobrote (lepi fantje so bili dobri za vojsko in nelepi so bili dobri in s tem tudi lepi), besedni zaklad, vzgojni termini (agoge-disciplina in spolna vzgoja, trofe-telesna vzgoja in nega, paideja-znanje in umetnost), uvedli nove šole (palestre in gimnasiumi, pedagogiumi), tipi vzgoje (atenski, špartanski)
 5. Stari Rim: vzgojni termini (pieteta-spoštovanje bogov in umrlih, graviteta-privlačnost, digniteta-dostojanstvo in ugled, fides-zvestoba in iskrenost), obdobja (I.vzgoja s posnemanjem, poslušnost, nagrada: poslušanje govorcev)-(II.prve šole: pisanje, branje, računanje, plačljive šole, nadaljevanje pa na gramatičnih šolah nato retoričnih)-(III.grški učitelji, retorika, glasba, gimnastika, po zaključku retorične šole v inženiring, medicino in pravo)

FEVDALIZEM

- * Šolastika (red, sistem cerkve)
- * Fevdalni red: Fevdalci niso smeli delati, to je bilo delo za reveže, zato je prišlo do stroge delitve del (pisarji-nižji sloj). Zaradi finančnega in psihičnega razlikovanja je prišlo do nepismenosti. Šole so bile župnijske, katedralne in samostanske (najbolj izobraženi, šole za fante in dekleta strogo ločene). V Sloveniji poznamo Uršulinski samostan (izjemno napredni, izjemno znanje, gospodinjstvo, babištvo, kuharstvo; uvedle so šole)
- * Nastajal je red: enako trajanje šolanja (okoli 3 ali 4 leta), redna nova znanja, nastanek meščanskih šol, tudi glavne šole, trivialna šola, nedeljska šola (kaznovala cerkovnike)
- * Rokodelci: "7 rokodelskih veščin", ki so jih otroci lahko izbirali za nadaljevanje šole.

HUMANIZEM (človeški) & RENESANSA (preporod)

- * Zgodila se je reformacija (Trubar);
- * Thomas More je napisal delo Utopija (kraj ki ga ni, izmišljeno) v katerem je dan razdelil na 3 dele (8h spanje, 8h delaš, 8h prosti čas-za izobraževanje). Delal je na področju človečnosti.
- * Francis Bacon, prvi je klasificiral znanost glede na psihične procese (pomnjenje-zgodovina, fantazija-poezija, mišljenje-filozofija). Filozofijo je razumel najbolj široko, uvrstil jo je v naravno teorijo, teologijo, pedagogiko, politiko, atletiko, kozmetiko.

MEŠČANSKA DRUŽBA

1. Industrijska revolucija (Watt- parni stroj)
2. Industrijska revolucija (električna pogonska sila)
Pomembni možje: Komensky (utemeljitelj moderne didaktike, smatran kot začetnik, zapisal je veliko pedagoških spisov v katerih je tolmačil osnovnošolsko izobraževanje),
Rousseau (zavzemal se je za pomen matere in očeta ("Emil ali o vzgoji"), nazaj k naravi (vse kar je naravno naj se izvaja, npr. Dojenje, moški in ženska enako odgovorna)).

Štiri (4) faze otrokovega razvoja:

- * 0 - 2 leti = naravna vzgoja (vse tisto, kar je resnica)
- * 2 - 12 let = razvoj čutil & telesnih aktivnosti (rečeno je, da se vse to že dogaja že prej, že v

nosečnosti je prepoznavno, da otrok čuti in se giblje)

- * 12 - 15 let = razvoj intelekta (tu se spet pojavi, da je rečeno, da se to dogaja že z zarodkom)
- * 15 - 18 let = šolanje za poklic

Primeri naravne vzgoje: Demagoška vzgoja ali pedagoške laži

- * Otrok dokazuje, da je velik ko stopi na prste, ko ga merimo pa mora imeti pete na tleh
- * Moč otroka ko stisne pesti, laž, moč se dokazuje ko je nekaj zmožen dvigniti
- * Ko je nekaj vroče, rečemo "ajs", pomeni pa led, otroku moramo pokazati kaj je res vroče

MARKSIZEM & SOCIALIZEM

- * Marks, Engels: sodobnika; Lenin: nadaljevalec
- * Človek je individuuum (vsak je nekaj posebnega)
- * Človek je kolektivno (socialno) bitje - mora imeti vse, izkazovati v razmerju do drugih (norme, druženje)
- * A. S. Makarenko: utemeljitelj moderne pedagoške misli; postavil je tezo, da je mladoletni kriminal z delom (javnim) in vzgojo možno preoblikovati v vredne ljudi; ustanovil je kolonije in dokazal tezo; njegovo delo "Pedagoška pesnitev" (vrhunsko, strokovno in literarno, delo napisano kot pesem).
Področje šolstva: uporabil je izraz osemletna osnovna šola, razdelil jo je na razredno in predmetno stopnjo, uvedel je poklicne svetovalnice, uredil je sistem poklicnih in srednjih strokovnih šol, uvedel I. in II. fakultetno izobraževanje.

3 FAKTORJI ČLOVEKOVEGA RAZVOJA (19.10.2010)

- * Sociogenetska teorija (Rotterdamski)
Človek se rodi kot nepopisan list, ki ga oblikuje vzgoja
- * Galtonova teorija
 $\frac{1}{2}$ vsebin dedujemo od staršev, $\frac{1}{4}$ od starih staršev, ... $D = \frac{1}{2} + (\frac{1}{2}) \times (\frac{1}{2}) + (\frac{1}{2}) \times (\frac{1}{2}) \times (\frac{1}{2}) + \dots$
- * Teorija nativizma (Schopenhauer)
V razvoju človeka sta pomembni dednost in človekova volja, katere pa ni znal objasniti
- * Teorija empirizma
V razvoju človeka je najpomembnejše okolje
- * Teorija konvergence (Štern)
V razvoju človeka je pomembna dednost in okolje
- * Sodobna teorija
V razvoju človeka so pomembne dedne dispozicije, samodejavnost in okolje; so v odvisnosti med seboj. *Dednost:* biologija, medicina, psihologija, klonska teorija. *Samoaktivnost:* kineziološke znanosti, psihologija, malo pedagogika. *Okolje:* pretežno pedagogika (človek-človek).
Primarno okolje (rojstvo otroka, družina) & Sekundarno okolje (vse zunaj družine)

DEJAVNIKI VZGOJE (človek-človek):

1. Družina
2. Predšolska vzgoja
3. Šola
4. Posebna vzgoja

1. Družino tvori otrok. Tako rečeno otrok in različno-spolna ali istospolna partnerja. Otrok je lahko biološki (oba, eden) ali pa posvojeni (adaptivni-nobenega). Govorimo o popolni (otrok in oba starša), nepopolni (enostarševska) in nadpopolni (otrok, oba starša, stari starši, prastarši) družini.

Procesi v družini:

- Posnemanje (najelementarnejša, zunanje)
- Vzgoja (intencionalna in funkcionalna)
- Socializacija

Sociološki pomen = vključevanje v skupine, to počnemo vse življenje, delimo socializacijo v okolja: primarno (edino okolje, ki se posameznik prilagaja), sekundarno (šolanje), terciarno (prosti čas, služba). *Primer:* Mi se prilagajamo urniku, prilagodimo se primernemu obnašanju. V primarni socializaciji otrok naj nebi gledal TV zaradi sevanja, sterilnost obiskov,...

Pomemben je vzgojni poseg: obvezno mora biti dorečen!

Antropološki pomen = učlovečenje, zorenje, traja približno 20 let, vsaka družina ni človeško okolje (nečloveško ali družinska patologija: nasilje, alkoholizem, prostitucija);

Identifikacija → istovetenje, navidezno podobna posnemanja, ponotranjenje vzorcev vedenja, funkcionalnost vzgoje, skoraj vedno je istospolna (fantje z očetom, dedkom...), traja vse življenje (najmočnejša do 6 leta). Pozitivna: družina, Negativna: patološka družina.

4 VZGOJNI ODNOSI (26.10.2010)

AVTOKRATSKI

Nekdo je veliki jaz, ki določa, narekuje, dovoljuje, vedno ima prav. (leta 2000-oče, leta 2006-mama).

ANARHIČNI

Odnos nereda, kaotičen odnos, ki se sprevrže v pedocentrizem (otrok središče, glavni).

DEMOKRATIČEN

Urejene komunikacije, odkrite relacije, otrok je otrok, vse se rešuje pred otroci (razen intimnih odnosov)

PREDŠOLSKA VZGOJA

- * Biološki deficit (otrokova potreba po samouveljavljanju, to je vrojeno)
- * Elastičnost (dostopnost za sprejemanje vtisov iz okolja)
- * Čutnost (čustva ugodja in neugodja, usta prvo čutilo)
- * Sugestibilnost (prevzemanje mnenj in ravnanja iz okolja, funkcionalnost, identifikacija je močna, opazi se močnejši biološki deficit)
- * Popolna čustvenost ali totalna afektivnost (prehod iz ene čustvene skrajnosti v drugo)
- * Duševna ranljivost (otrok ranljiv na besedo MOJE, pri drugorojencu nastane problem)
- * Egocentričnost (izstopanje, kljubovanje, trma, preklinjanje-posledica biološkega deficita)
- * Usmerjenost v igro (igra odseva stopnjo duševne in telesne razvitosti, socialne zrelosti in čustvovanja. Pomembna je vzpodbuda)

ŠOLA

- * Šolska pedagogika
- * Javne in privatne šole
- * Deluje po veljavnem programu, kateri je preverjen

- * Javno-veljavna listina (spričevala), velja v evropskem prostoru
- * Vključuje interesne dejavnosti & nadstandardna dejavnost (plačljivo) → prosto izbirna
- * Učenci, dijaki, študentje, starši (do 18 let pri otroku), učitelji, sodelavci učiteljev

UČITELJ

- * je strokovnjak na svojem področju, didaktično usposobljen, ima psihološka znanja in pozitivne človeške lastnosti.
- * Ima 2. Bolonjsko stopnjo
- * ECTS: 60 točk=leto šolanja, habilitacijski postopek=pridobivanje naziva (docent; izredni učitelj, ki se na poti k rednemu; redni učitelj, ki je najvišji)
- * Učitelj se pojavlja v 3 vlogah:

uslužbenec (je formalna vloga, kar pomeni da mora upoštevati zakonodajo in pravilnike)
strokovnjak (zavezan svoji stroki, ki jo mora dopolnjevati, aktualizirati in znati znanja posredovati na dostopen način populaciji s katero ima opraviti, mora poznati pedagoško didaktična – psihološka znanja)

lovek (prijazen, strpen, razumevajoč, dobre volje, do vseh enak (kar je zelo težko); ravnati mora po svoji vesti (pozitivno naravnano), če se pojavi problem npr. odpust od ure, lahko rana po pravilniku ali pa po svoji vesti in vedno bo ravnal prav)

- * 3 kompetence učitelja:

hierarhična (izpeljana iz uslužbenske vloge; učitelj je za svoje delo odgovoren ravnatelju)

pedagoška (izpeljana iz strokovne vloge; učitelj je za svoje delo odgovoren učencem in staršem)

splošna (izpeljana iz človeške vloge; učitelj je za svoje delo odgovoren sam sebi)

- * 2 avtoriteti učitelja:

pravna (izpeljana iz uslužbenske vloge; ko postane učitelj, dobi pravno avtoriteto, ki mu je dana in jo lahko opredmetimo z dnevnikom in redovalnico)

npr: učitelj odpre dnevnik in učenci se umirijo, gre za grožnjo, ali pa še slabše, učitelj odpre redovalnico in si poišče žrtev, ki je že vnaprej obsojena na negativno oceno.

dejanska (izpeljana iz strokovne in človeške vloge; učitelj jo pridobiva počasi; lahko pa jo izgubi, največkrat ko ravnamo po pravilih; največkrat se te učiteljeve avtoritete spomnijo učenci, ko zapustijo šolo)

- * 3 vzgojni stili:

anarhični (nered, kaos, pedocentrizem; pretiran demokratični stil, sramotenje učenca)

avtokratski (enosmerne komunikacije, glavni je samo eden; učitelj mora biti avtokrat pri preverjanju znanja, ker ne gre drugače in tukaj se tolerira)

demokratični (pomeni dvosmerno komunikacijo in enakopravno partnerstvo-med učitelji in učenci ne gre pa za enakost)

Pretirane demokratične situacije so: opravičevanje izostankov od pouka (ko učenec preda opravičilo pred drugimi, je to opravičilo verodostojno, ne smemo dvomiti v opravičilo pred drugimi, saj ga lahko to osramoti), ocena mora biti javna (je izrečena enoznačno, brez premislekov v prostoru, kjer se izvaja; iščemo znanje!!! Ne pa neznanje. Učencu moramo postaviti najmanj 3 vprašanja iz različnih področij, vprašanja postavljamo tako dolgo, dokler nismo prepričani o oceni, in se ne sprašujemo koliko mu naj damo, 3 ali 4; vsak učenec ima pravico do svojih vprašanj, kar pomeni da ne smemo reci ti nadaljuj, ko sprašujemo), žepne

redovalnice (ilegalni dokument, dokler se šola ne odloči drugače in takrat se mora hraniti v šoli in ne v učiteljevi torbi)

UČITELJEVE NAPAKE

- skrivanje za nekim predmetom (torbico, aktovko...): Pomeni, da učitelj nekaj skriva, ali pa hoče povedati da ima novo torbico (preusmerjanje pozornosti)
 - sedenje: Udobno sedenje pomeni zunanji znak dolgočasje in brezbržnosti. Učitelj mora stati, da lahko s pogledom objame ves razred. S tem zmanjšuje možnost nemira in povečuje odzivnost. Dobro je če hodi približno tri korake levo in desno glede na sredino razreda. Sedimo le takrat, ko delamo poskus. Če obdelujemo tekst, ko stojimo ne uporabljamo samo enega lista in še ta naj bo A5 format, sedenje na mizi ni prav, če smo pa z eno nogo naslonjeni na mizo, to pa je možno le v sproščenem pogovoru
 - branje: izkazuje nepripravljenost
 - preusmerjanje pozornosti: popravljanje o al, pri eske, geste, besede (razumete, tišina, mir...), gibanje z nogami
 - govor: Ne prepotiho in ne prenasglas, ton ne sme biti monoton (dolgočasen)
 - uporabljanje prstov : ukazovanje, uporabljaj odprto roko in navzgor obrnjeno
 - vedno ponudi tisti roko, ki koga sprejema ni pa nujno
 - pri rokovanju pokrijemo roko samo, ko izrekamo sožalje
 - Kako na lep na in starše odgnati iz učilnice? Podati mu roko in ga prijeti za lopatico ali komolec – ženske, moške pa samo za lopatico
- Učiteljevo delovno orodje so roke in usta. Zato naj bodo vedno urejena (popravljeni zobje in cisti nohti).

OBLIKE SODELOVANJA S STARŠI

a) roditeljski sestanki delimo na 2 vrsti:

- formativni ali izobraževalni

Sklicuje ga večinoma ravnatelj oz. učitelj po dogovoru z ravnateljem. Gre za sestanek več razredov. Starše izobražujejo o kakšni posebnosti (razvojni nazori, značilnosti adolescence, odvisnosti, interne dejavnosti, svetovanje o poklicih in študijskih možnostih) . Ti sestanki ne smejo biti daljši od ene ure in pol , to sta 2 šolski uri.

- Informativni

Sklicuje ga razrednik, ali kateri drugi učitelj po dogovoru z razrednikom. So plansko urejeni, razen ko gre za kakšen nenavaden dogodek, ki se zgodi. Dajemo informacije, ki so zanimive za vse prisotne starše (o izletih, praksi...). Poznamo več načinov vpogleda staršev v redovalnico: 1.) Starši hodijo do učitelja eden po eden. Najprej se staršem opravičimo, za nevljudnost, za kazen hrbta. Ker bi starše zanimalo tudi druge ocene, starše vodimo po ocenah, lahko pa si tudi izdelamo šablone, da vse druge vrstice pokrijemo . Ocen ne komentiramo, rečemo npr. pri

slovenščini so takšne ocene.

2.) Starše prosimo, če lahko zapustijo razred (če so pred razredom sedeži) in posamično prihajajo v razred. Ocene lahko komentiramo.

3.) Fotokopiramo redovalnico, z vednostjo ravnatelja, in razrežemo liste na posamezne učence (najboljša rešitev). Te listke lahko dobijo starši na dom.

b) govorilne ure ali pogovorne ure

Razpisuje jih šola (po pravilniku, enkrat tedensko/mesečno). Za učitelja so obvezne.

Namenjene so staršem in učencem. Učitelj mora znati razpolagati s časom, saj trajajo le 60 min, zato je najbolje da se na prvem roditeljskem sestanku dogovorimo kako bodo potekale, npr prvič pridejo starši od učencev, ki se začnejo od a do m, naslednjič pa do konca abecede, ali da se starši napovejo naprej. Informacije se naj izmenjujejo kratko in jedrnato.

c) individualni problemski pogovori

Učitelj (po svoji presoji) želi načeti poglobljeno razpravo s starši. Starše povabi po telefonu ali pošti, nikoli preko učenca. Vabilo lahko pošlje 3-krat: 1.) z navadno pošto (zadrži kopijo), 2.) s priporočeno pošiljko (zadrži kopijo in potrdilo za priporočeno pošiljko), 3.) s povratnico (zadrži kopijo in povratnico). Če se starši ne oglasijo, dokumentacijo izroči ravnatelju, ki ukrepa naprej.

d) obisk na domu

Pri nas so se zaceli uveljavljati tudi obiski na domu najprej se najavimo, najbolje da v pisni obliki. Če nas ne spustijo noter, se naj ne obremenjujemo. Pri obiskih na domu je najbolje, da nas nekdo spremlja, kot priča, najbolje da službeni kolega. Hrano vedno odklonimo, vsakršen alkohol, saj smo na službeni poti, razen sokov, čaja, kave in vode pri čemer se zavarujemo »ja, prosim samo en požirek«, saj če je kaj narobe s pijačo bomo en požirek sposobni spiti, vse pa ne.

f) dnevi odprtih vrat

Organizira jih šola kot celota, razred ali posamezna interesna skupina takrat, ko želi posredovati svoje delo širši javnosti. So kot informativni dnevi, na katerih morajo učenci biti prisotni.

5 TEMELJNE ZNAČILNOSTI VZGOJE 16.11.2010

1. osebno bistvo (vsak, ki se z vzgojo ukvarja, daje vzgoji pe at)

2. razrednost (v civiliziranem svetu je ni, vendar se s tem ne moremo strinjati. Nekateri se brezplačnega šolanja ne morejo privoščiti, saj jih veliko stane, čeprav razrednosti ni. Točkovni sistem je tisti, ki dela neko razdvojitvev, razrednosti pa ni (točkovanje za SŠ in faks)

3. filozofičnost (vsaka državna ureditev daje vzgoji svojo usmeritev)

4. ekonomičnost (iz vzgojnih programov izklju uje historicizem (pretirano poudarjanje

zgodovinskih dogodkov, prav pa bi bilo, da usmerjamo posameznike, kje se ti podatki lahko dobijo) in faktografizem (poudarjanje nekih jalovih podatkov, potrebno pa jih je usmeriti, kje se ti podatki lahko dobijo))

5. intencionalnost (namenska vzgoja) in funkcionalnost (nenamenska vzgoja) (Sta vedno med seboj povezani. Funkcionalnost temelji na organiziranosti)

6. organiziranost (bolj ko je vzgoja organizirana, bolj je uspešna; šola ima organiziran vzgojni proces; organizirano pomeni delovati po programu ali planu, ko so omejene materialne, delavske in prostorske možnosti)

7. permanentnost ali stalnost vzgoje (permanentnost opredeljujemo kot vzgojo po vzgoji; ko se zaključí formalni izobraževalni sistem se prične permanentno izobraževanje; permanentnost je lahko organizirana: poteka preko tečajev, seminarjev, konferenc, posvetov in neorganizirana: mediji, prijateljski pogovori, samoizobraževanje)

ZNAČILNOSTI VZGOJE PRI NAS

1. Demokrati

nost (govorimo o enakopravnosti subjektov, enakopravnost velja na relaciji med učitelji in učenci, enakopravnost velja tudi med učitelji)

2. Enotnost sistema (obvezno šolanje-javna šola je sistemsko enaka)

2. Obveznost (temeljna zna

ilnost je 9 letna obveznost osnovnošolskega izobraževanja, ki preneha po 15. letu starosti)

3. Deetatizacija (lo

enost države od šole oz država se v šolo ne vtikuje)

4. Znanstvenost (v šoli govorimo izklju

no dokazljive in resni

ne stvari)

POJMOVANJE VZGOJNIH SMOTROV

1. agnostično (vzgojnih smotrov ni mogo

e znanstveno dolo

iti, ampak jih svobodno izbiramo)-Monte Sori – je prva ženska, ki je diplomirala iz medicine, njeno osnovno

izhodišče je »Pusti mi, da napravim sam«

2. pedocentrično ali pedološko (smotri se prepuš

eni stihiji in spontanosti)

3. aktualno (smotri izhajajo iz znanstveno ugotovljenih resnic, izhajajo posameznika(in družbe) in so posamezniku (družbi) tudi namenjeni.

ANALIZA VZGOJE

* **NAMERNOST:** Intencionalna & Funkcionalna (vedno prisotni)

* **USMERJENOST VZGOJE:** Direktna (ko učenec sam odreagira na vzgojno situacijo) & Indirektna (ko učenec preko napotkov odreagira)

Otrok začanja z indirektno vzgojo (vzemi kemik, naredite domačo nalogo) v prvem razredu, potem pa vedno manj.

* **POLOŽAJ UČENCA:** Subjekt (soustvarjalec vzgojnega dogajanja, ko je učitelj demokrat) & Objekt (ne sodeluje, ni aktiven)

Če učenec vpraša nekaj, kar učitelj ne zna odgovoriti, mora ta: Vljudno pojasniti, da ne zna odgovoriti, vendar do naslednjic poišče odgovor na zastavljeno vprašanje. Če je vprašanje osebnega področja, učitelj odgovori: "Na to ne morem odgovoriti."

* **VSEBINA VZGOJE:** uvod v tematiko, srž in zaključek z obnovitvijo ali pa napeljava na novo snov

- * **INDIVIDUALNOST** (posameznik bolj v ospredju, učitelj spodbuja specifiko) & **SOCIALNOST** (delovanje v medsebojnem bivanju, znati moramo spoštovati človeka)
Otroci v 1. In 2. Razredu včasih učitelja tikajo, kar pomeni dobrohotno gesto (saj jim je bližji). V 3. Razredu pa jih naučimo vikanja, na način: "Ti" smo le s prijatelji. V srednji šoli je to presoja učitelja. Na fakultetah se tudi študente vika.

6 VZGOJNE METODE

Vzgojne metode so preizkušeni načini, sredstva in postopki vzgojno - izobraževalnih dejavnosti.

PERMISIVNE METODE: temeljijo na poznavanju človekove osebnosti in prostovoljnosti subjektov (so prostovoljne) - torej so toliko prijaznejši.

a) Metoda prepričevanja predvideva sproščenosti in vodi k razvijanju sodb, stališč in spoznanj toliko, da te postanejo del zavesti in subjektivno prepričanje (misliti + delati + govoriti) isto. → točno to mora delati učitelj, da je prepričljiv, če ne, je nedoslednost (učitelj govori učencem kako je kajenje škodljivo, med odmorom ga vidijo kaditi).

Sredstva prepričevanja:

- * Zgled - osnovno sredstvo funkcionalnosti (nenamernosti) vzgoje ("delati isto")
- * Kritika in Samokritika - kritika je dovoljena le takrat, ko temelji na argumentih, sicer je to kritizerstvo, ki si ga v vzgojno - izobraževalnem procesu ne smemo dovoliti. Če pa hočemo koristno pristopati, bi moralni dovoliti tudi kritiko na svoj račun.

b) Metoda navajanja vodi neposredno v dejavnost in omogoča, da se posvečamo le bistvenemu.

Vrste navad: *učne, *delovne, *moralne, *estetske, *telesne, *zdravstveno higienske, *kulturne, ...
Le ko razmišljamo o učenju direktno - samo učenju, sta lahko navadi učenje in delo ločeni.

Najprimernejši čas za priučevanje otroka učnih navad je pred vstopom v šolo - takrat ko lahko samostojno sedi.

Kosilo: vsak ima svoje mesto, svoj teritorialni prostor

Risanje: usmerjamo ga v prostor in ne na to kako se drži svinčnik, kar nariše damo na vidno mesto, s tem pa otroku dajemo neke učne navade...sedeti, risati → cilj.

* Učne navade zelo težko spreminjamo. Prava poza za hranjenje in učenje je enaka, sedi v malo manjšem pravem kotu, Manjši koti pripelje do uspavanja, slabega vida, Večji kot prinese manjšo zapolnitev, večje uspavanje...

Pozabljanje je najhitrejše takoj po zapolnitvi. Npr. Po predavanju bi morali diagonalno preleteti besede in bi si 70% zapomnili, vzame pa le nekaj sekunda.

c) Metoda spodbujanja je najbolj sporna (vprašljiva) metoda med permisivnimi metodami. Najtežje jo opredelimo kot pozitivno metodo. Prispeva k motiviranosti, povzroča prijetno doživetje, daje voljo in moča za doseg ciljev ter krepi samozaupanje.

Načini spodbujanja:

- * načelo ekonomičnosti: pri majhnem otroku spodbujamo vsak napredek (npr. Pravilno oblačenje), pri velikem pa ne - ne spodbujamo tistega, kar bi moral narediti.
- * načelo postopnosti: ne dajemo dveh spodbud za eno pozitivno stvar in ne dveh kazni za eno

napako. Npr. Ocena za znanje že sama po sebi nagrada/pohvala. Otroka pohvalimo, ne pa še nagradimo s kupovanjem reči. Le spodbujamo z besedo (sprotno ocenjevanje), pri zaključku pa lahko nagradimo.

* načelo individualnosti: vsak človek na svetu je nekaj posebnega, je vrednota. Učenca z ocenami 1, 5, 1, 5..spodbujamo le pri peticah, saj je len, a zmore - pameten. Otrok z ocenami 1, 2, 1, 2,... pa ni zmožen (je očitno, to lahko predvidevamo). Potrebno ga je vedno spodbujati - tu se pokaže da je potrebno individualno spodbujati.

Sredstva spodbujanja:

* ugoden stik (spodbuda za delo; npr. kadar pride učitelj v razred z nasmeškom)

* obljuba (obljubo moramo vedno brezpogojno uresniti)

* pohvala (vsebuje oceno neesa; praviloma jo izrekamo med vzgojnim procesom in ne na koncu)

* nagrada (je pohvala z darilom, ki se tudi izreka med vzgojnim procesom; nagrado podelimo kot vzpodbudo, ki ima osebnostni zna

čaj; nagrajujemo tistega, ki ga poznamo; kadar je nagrada individualna, mora imeti tudi individualen zna

čaj)